

RĘKOPISY I DOKUMENTY – PIŁSUDSKI, LEGIONY, WOJSKO POLSKIE

JÓZEF PIŁSUDSKI. LEGIONY

- 174. Piłsudski Józef.** Meldunek z pola walki. „Ich melde, dass Polnische Legion laut Befehls des Armeetapenkommandos morgen um 8 Uhr früh nach Lipnica Murowana abmarschieren wird. (Marschdirektion: Stróże, Filipowice, Jurków, Tymowa, Lipnica)“. Wola Stróska 17 I 1915, godz. 9.30 wieczorem. Sygn. „JPiłsudski Brigadier“. Rękopis na polskim wojskowym blankiecie meldunkowym 17,8 x 9,7 cm. 2000,-

Pismo odręczne oraz podpis Józefa Piłsudskiego. Meldunek nadany w czasie działań wojennych przez Józefa Piłsudskiego jako dowódcę I Brygady Legionów Polskich (już po zakończonej bitwie pod Limanową w grudniu 1914 r., która zatrzymała atak Rosjan na Kraków) z Woli Stróskiej do dowództwa korpusu armii austriackiej w Tymowej, informujący o planowanym na następnny dzień wymarszu I Brygady do Lipnicy Murowanej, wraz z podaną trasą przemarszu. Stan dobry. **Rzadkie.**
(Patrz tablica XV)

– Bitwa pod Konarami –

- 175. Piłsudski Józef,** ówczesny Brygadier i Komendant I Brygady Legionów Polskich. Zadania bojowe dla kpt. Leona Berbeckiego w końcowej fazie bitwy pod Konarami, dat. Fanowice [Ulanowice] 22 V, godz. 1.25. Autograf („J. Piłsudski“). Karta, 18,5 x 11,5 cm. 2000,-

Pismo odręczne Józefa Piłsudskiego, datowane 22 V 1915 r. do dowódcy 5. Pułku Piechoty Legionów. Zawiera zadania dla jego batalionów (II i IV) w końcowej fazie bitwy, wyznacza pozycje oraz opisuje sytuację innych batalionów z pozostałych kadrowych pułków. Pismo ołówkowe powstałe w warunkach polowych na kwaterze bojowej w Ulanowicach. Ślad po oddarciu kartki z notatnika i złożeniu. Tekst minimalnie wyblakły, poza tym stan bardzo dobry. **Rzadkie.**
(Patrz tablica XV)

- 176. Piłsudski Józef,** Brygadier i Komendant I Brygady Legionów Polskich oraz grono oficerów legionowych brygady. Życzenia noworoczne dla 4. Pułku Piechoty III Brygady Legionów Polskich, dat. Leśniewka [Polesie Wołyńskie] 1 stycznia 1915. Autografy („J. Piłsudski“; „Śmigły Rydz ppułk“; „Leon Berbecki“; „Michał Żymirski, kmndt pułku“; „J. Stachiewicz, kapt.“; „Michał Żymirski, mjr kmndt pułku“; „Tadeusz Piskor, kapt.“; „Tadeusz Wyrwa-Furgalski, mjr“). Karta, 22,2 x 17,5 cm. 1200,-

Z odręcznymi podpisami Józefa Piłsudskiego, Edwarda Śmigłego-Rydza (1886-1942), przyszłego marszałka Polski; Leona Berbeckiego (1874-1963), późniejszego gen. broni; Juliusza Stachewicza (1890-1934), gen. bryg.; Michała Żymierskiego (1890-1989), gen. bryg.; Tadeusza Piskora (1889-1951), gen. dyw. i szefa sztabu Wojska Polskiego; płk. Tadeusza Wyrwa-Furgalskiego (1890-1916), poległe-

go wkrótce w bitwie pod Kostiuchnowką. Wyjątkowe życzenia pisane w okopach na Wołyniu podczas stacjonowania wszystkich trzech brygad legionowych na jednym odcinku frontu. Podklejenia, duże ślady zalania, atrament miejscami wyblakły, ale tekst i wszystkie autografy czytelne. Po konserwacji.

– Bitwa pod Kostiuchnowką –

- 177. Piłsudski Józef**, brigadier i Komendant I Brygady Legionów Polskich. Sprawozdanie z boju pod Kostiuchnowką (4-5-6 VII 1916), dat. Czeremoszno 12-13 VII 1916. Maszynopis z dopiskami i autografami („J. Piłsudski”), k. [7], mapa (rysunek), 33-34 x 21 cm. 5000,-

Z odręcznymi podpisami Komendanta Józefa Piłsudskiego na kolejnych trzech sprawozdaniach z bitwy oraz dopiskiem kilkudziesięciu na końcu trzeciego sprawozdania. Opis trzydniowych walk stoczonych przez trzy brygady legionowe pod wsią Kostiuchnowka koło Łucka na Wołyniu podczas ofensywy rosyjskiej gen. Brusilowa. Dotyczy głównie walk I Brygady Legionowej, która wzięła na siebie cały impet uderzenia dywizji rosyjskiej i mimo ciężkich strat nie dopuściła do załamania się frontu. Opis powstał po bitwie w wołyńskim Czeremosznie. Składa się z trzech części maszynopisu, z których dwie są datowane i noszą nagłówki „Komenda I Brygady Legionów Polskich” z numerem pisma, oznaczone śródtytułami „Sprawozdanie z boju ... dzień bitwy”. Część pierwsza posiada jedynie śródtytuł: „Sprawozdanie z boju ... dn. 4.bm.”. Każda część sygnowana przez Józefa Piłsudskiego ołówkiem z dłuższym uzupełnieniem przy końcu części trzeciej. Również ręką komendanta drobne poprawki w trzecim tekście. Mapa ołówkiem i kredką (18,5 x 34 cm), wykonana przez ówczesnego kpt. Wacława Stachiewicza (1894-1973), późniejszego generała dywizji Wojska Polskiego i szefa Sztabu Głównego. Karta przedostatnia w części trzeciej zapisana maszynowo dwustronnie. **Opis jednej z najśłynniejszych bitew stoczonych przez Legiony Polskie podczas I wojny światowej. Stan bardzo dobry. Rzadkie.**

- 178. Piłsudski Józef**, brigadier i Komendant I Brygady Legionów Polskich. **Śmigły-Rydz Edward** (1886-1941), pułkownik Legionów Polskich i późniejszy marszałek Polski. Pismo do Komendy Legionów Polskich w sprawie nominacji kpt. księdza Henryka Ciepichała, dat. 24 VI 1916. Maszynopis. Autografy („Śmigły Rydz pułk.”; „J. Piłsudski Br.[ygadier]”). Pieczęcie (tuszowe) 1. Pułku Piechoty I Brygady Legionów Polskich, Komendy I. Brygady Legionów Polskich oraz odbiorców. Karta 33,5 x 21 cm. 1200,-

Z odręcznymi podpisami w ołówku Józefa Piłsudskiego jako brigadiera i Edwarda Rydza-Śmigłego jako komendanta pułku. Ksiądz Henryk Ciepichał (1886-1934), mianowany kapitanem i kapelanem 1. Pułku Piechoty Legionów Polskich, o którym mowa w dokumencie, przeszedł cały szlak bojowy pułku i był świadkiem na Wołyniu tajnej konwersji przyszłego marszałka z protestantyzmu na katolicyzm. Data wpływu do C. i K. Komendy Polskich Legionów 26 VI 1916. **Efektowna okrągła pieczęć z orłem w koronie 1 PP Leg.** Dodano (dokleiono) późniejsze załączniki ilustracyjne z prywatnego archiwum. Ślady składania, poza tym stan bardzo dobry. (Patrz tablica XV)

- 179. Piłsudski Józef**, członek Tymczasowej Rady Stanu Królestwa Polskiego, późniejszy Marszałek Polski. Interpelacja p. Błażeja Stolarskiego do Komisji Wojskowej, dat. po 11 III 1917. Maszynopis. Autograf potwierdzający pismo („J. Piłsudski”). Karta 13 x 22 cm. 600,-

Z odręcznym podpisem Józefa Piłsudskiego i dopiskiem „zgodność kopii zaświadczam”, jako członka Polskiej Komisji Wojskowej przy Tymczasowej Radzie Stanu. Interpelacja dotyczyła przypadku uczestniczenia żołnierza (oficera) w agitacji partyjnej na wiecu ludowym. Ślad po złożeniu, poza tym stan bardzo dobry.

- 180. [Piłsudski Józef]. Jaworski Władysław Leopold.** List do Józefa Piłsudskiego przekazujący uchwałę Zarządu Polskiego Komitetu Pomocy dla Wychodźców

w Salzburgu, dat. Wiedeń 22 V 1915. Maszynopis na druku NKN. Autograf prezesa („Jaworski”). Karta, 34 x 23 cm. 900,-

Z odręcznym podpisem Władysława Leopolda Jaworskiego (1865-1930), profesora UJ, prezesa Naczelnego Komitetu Narodowego. Pismo kurtuazyjne przekazujące uchwałę polskich komitetów wychodzących z krajów alpejskich, zawierającą wyrazy hołdu dla „Obywatela Józefa Piłsudskiego za wszczęcie idei walki orężnej o wyswobodzenie Ojczyzny”. W lewym górnym rogu nadruk: „NKN” i Orzeł polski w koronie; u dołu pieczętka funkcyjna prezesa. Drobne zagięcia narożników, poza tym stan bardzo dobry.

- 181. [Piłsudski Józef]. Czek** na sumę 36 tys. franków francuskich wystawiony dla Józefa Piłsudskiego, tu tytułowanego prezydentem Polski. Wystawiony w Kurytybie (Brazylia) dnia 15 grudnia 1919 r. przez Banque Francaise et Italienne pour l’Amerique du Sud na oddział w Paryżu, 10x20,5 cm. 500,-

Na odwrocie znaczki opłaty skarbowej z pieczęciami oddziału banku w Kurytybie, z datą 15 grudnia 1919 r. Sądząc z miejsca wystawienia był to dar Polonii brazylijskiej złożony na ręce Józefa Piłsudskiego jako Naczelnika Państwa.

– Honorowe obywatelstwo Warszawy dla Piłsudskiego –

- 182. [Józef Piłsudski]. Nadanie honorowego obywatelstwa** m. st. Warszawy. „Panie Naczelnny Dowódcu. Rada miejska uchwała nadać obywatelstwo honorowe bohaterowi narodowemu Komendantowi Piłsudskiemu.” Dat. Warszawa 16 listopada 1918 r. Z podpisami Prezesa Rady Miejskiej Ignacego Balińskiego oraz radnych Sekretarzy. 2 k. o wym. 38,0 x 22,0 cm. 8000,-

Dokument wystawiony na podstawie wniosku uchwalonego na posiedzeniu Prezydium Rady m. st. Warszawy, w **dniu 12 listopada, już następnego dnia po przybyciu Piłsudskiego z Magdeburga do Warszawy!** Prezesem Rady Miejskiej był wówczas Ignacy Baliński (1862-1951) – pisarz, działacz społeczny, od 1918 r. także sędzia Sądu Najwyższego, autor wspomnień o Warszawie. Było to pierwsze w historii nadanie honorowego obywatelstwa Warszawy. W następnym roku tego zaszczytu dostąpili Ignacy Paderewski i Józef Haller, a po zakończeniu wojny 1920 r. gen. M. Weygand i gen. L. Żeligowski. Ogółem w okresie międzywojennym nadano łącznie 9 tytułów (oprócz wymienionych powyżej otrzymali je: H. Hoover, Ferdinand Foch, Maria Skłodowska-Curie i Eugenia Kierbedź, fundatorka gmachu Biblioteki Publicznej w Warszawie). Ślady składania, poza tym stan bardzo dobry. **Unikat.** (Patrz tablica XV)

- 183. [Piłsudski Józef]. Adres młodzieży żydowskiej** dla Józefa Piłsudskiego. „Komendancie! Gdy cały Kraków wita cię w swych murach! Po raz pierwszy przybywasz jako najwyższy dostojnik wyzwolonej Ojczyzny do naszego Grodu, skąd przed pięćmi laty wyruszałeś w bój z odwiecznym Polski i polskości wrogiem ... Dzisiaj w dniu przybycia Twego do Krakowa, my młodzież polska wyznania mojżeszowego, idei zespolenia Żydów z Narodem polskim wierna, ośmielamy złożyć Ci, Panie Naczelniku, wyrazy najgłębszego hołdu i czci. W Krakowie, w dniu 19 X 1919 r.” Adres ręcznie kaligrafowany. Autografy (53). Karton, k. [2], 75 x 52 cm. 1200,-

Z 53 odręcznymi podpisami, które otwiera Jerzy Stefan Langrod (1903-1990), późniejszy prof. prawa UJ (1936) i wielu światowych uniwersytetów, specjalista w dziedzinie prawa administracyjnego. Karty połączone przewleczonym sznurkiem o odcieniu złotym. W rogu czerwonym atramentem „MB 532” [Muzeum Belwederskie]. Lekko pociemniałe, nieco postrzępione marginesy. Ślady składania i naddarcia przy sznurku, poza tym stan dobry.

- 184. [Piłsudski Józef]. Adres Polaków powracających z Rosji** z wyrazami podziękowania dla Józefa Piłsudskiego. „Przejęci niepomierną radością zakładnicy

185. Adres dla Józefa Piłsudskiego. 1921.

189. Adres imieninowy dla Józefa Piłsudskiego.

zwróceniu Polsce z sowieckiej Rosji składają Ci, Naczelnny Wodzu!!". Warszawa 20 I 1920 roku. Tekst kaligrafowany. Cztery autografy („Jan Żarnowski ...”). Bifolium, 50 x 33 cm.

600,-

Z odręcznymi podpisami „w imieniu pierwszej grupy zakładników polskich”: Jana Żarnowskiego (1862-1926), byłego szefa ekspozytury Rady Regencyjnej w Piotrogradzie, więźnia bolszewickiego na Łubiance; Tadeusza Mieczynskiego; Bolesława Kraczkiewicza, późniejszego zarządzającego okręgiem podolskim przy Zarządzie Cywilnym Ziem Wołyńia i Frontu Podolskiego; Leona Kozłowskiego, Józefa Arnolda i Antoniego Dunina. Ślady składania, drobne zabrudzenia, poza tym stan dobry.

- 185. [Piłsudski Józef]. Adres Polaków zamieszkałych w Alzacji i Lotaryngii dla Józefa Piłsudskiego z okazji jego wizyty we Francji.** „Czcigodny Panie Naczelniku Państwa! Przyjazd Twój na gościną ziemię Francji ... wzbudził w sercach Polaków znajdujących się we Francji niewypowiedzianą radość ... Przyjmij, czcigodny panie Naczelniku Państwa, od nas Polaków pracujących w oswobodzonej Alzacji i Lotaryngii, hołd naszych wdzięcznych serc za skuteczną obronę przez najazdem bolszewickim naszej zagrożonej Ojczyzny ... Strasburg, 3-6 lutego 1921.” Podpisy. Pergamin, k. 1, 48 x 29 cm.

600,-

Całość tekstu kaligrafowana ręcznie z ozdobnymi kolorowymi inicjałami na pergaminie. Tekst w ozdobnej ramce wykonanej ręcznie, nad tekstem ręcznie wykonany kolorowy wizerunek orła białego trzymającego gałązkę oliwną. Pod tekstem odręczne podpisy członków Towarzystw Polskich Dobroczyńności i Propagandy w Strasburgu i Metz, Towarzystwa Polskiego Krzewienia Oświaty w Knutonge oraz Towarzystwa Polskiego Górników św. Barbary w Merlebach-Freyming. Założenie dolnego marginesu. Ubytki pap. w trzech miejscach, w obszarze podpisów, w bardzo niewielkim stopniu zachodzące na tekst.

(Patrz ilustracja)

- 186. [Piłsudski Józef]. Adres imienny dla Józefa Piłsudskiego.** „Ukochanemu Wodzowi, Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu w dniu imienin serdeczne życzenia nowych chlubnych wawrzynów... składa... w imieniu Okręgu Korpusu Nr IV, Dowódca Okręgu Nr IV Małachowski (tu podpis odręczny gen. Małachowskiego), Generał brygady, Łódź dn. 19.III.1929”, k. 1, karton kolorowany ręcznie, 55 x 45 cm, passe-partout, w ramach, pod szkłem. 800,-

Tekst pisany odręcznie w ramce wykonanej akwarelą ze zdobieniami florystycznymi. Pod tekstem inicjały J. P. oraz skrzyżowane buławy marszałkowskie, a poniżej symbole oddziałów wchodzących w skład Okręgu Korpusu 4. Dokument podpisany przez dowódcę okręgu, gen. Stanisława Małachowskiego (1882-1971), odznacz. m.in. Krzyżem złotym Orderu Virtuti Militari. Praca sygnowana w dolnym prawym rogu: „Fs. Ka., por.” Stan bardzo dobry.
(*Patrz tablica XIV*)

– Dyplom nadania odznaki pułkowej –

- 187. [Piłsudski Józef]. „Pierwszemu Marszałkowi Polski Józefowi Piłsudskiemu, twórcy polskiego czynu zbrojnego, b. żołnierze 2 pułku ułanów Legionów Polskich z czasów walki o przywrócenie niepodległości swoją odznakę pułkową składają w hołdzie”.** Warszawa 22 II 1932 r. Zarząd Koła Żołnierzy byłego 2 pułku ułanów Legionów Polskich. Cztery autografy („Adam Mniszek ppłk” i trzy nieczytelne). Pergamin ręcznie kolorowany, k. [1], 32 x 43 cm. 3000,-

Z odręcznym podpisem ppłk. dypl. kawalerii Adama Mniszka (1889-1957), ówczesnego oficera Sztabu Głównego w imieniu Zarządu Koła b. 2 Pułku Ułanów Legionów Polskich. Tekst kaligrafowany ręcznie na pergaminie, wokół tekstu ręcznie malowana ramka, ozdobiona orłami legionowymi oraz symbolami ułańskimi i monogramami 2 pułku. Nad tekstem wizerunek odznaki pułkowej, a po bokach proporczyki pułkowe w barwach jednostki (srebno-amarantowe). Pod tekstem odręczne podpisy członków Koła. Brak przywieszanej pierwotnie u dołu pieczęci (ślady dziurkowania). Drobne zabrudzenia i zagniecenia, poza tym stan bardzo dobry.
(*Patrz tablica XIV*)

- 188. [Piłsudski Józef]. Adres Polaków z Litwy Kowieńskiej dla Józefa Piłsudskiego.** „Delegaci z tej części Litwy, która stanowi obecnie obszar Republiki Litewskiej, przybyli po raz pierwszy od lat piętnastu oficjalnie do Warszawy na II Zjazd Polaków z Zagranicy składają niniejszym hołd Wskrziesicielowi Polski, a swemu wielkiemu współrodakowi i przywożą mu garść ziemi z gniazda rodzinnego, z Teneń (ściśle maj. Adamowo) oraz garść ziemi z cmentarza w Sugintach, z grobu ś.p. Matki Pana Marszałka ...”, dat. Warszawa, 8 VIII 1934 roku. Tekst tuszem z szablonu. Autografy 4 ziemian litewskich. Karton, k. [1], 66 x 51 cm. 600,-

Z odręcznymi podpisami ziemian polskich na Litwie Kowieńskiej: Eugeniusza Romera (1871-1943), Konstantego Okulicza i Wiktora Budzyńskiego (1888-1976), ówczesnego przywódcy polskiej mniejszości na Litwie oraz Bohdana Paszkiewiczza (1895-?), współtwórcy prasy polskiej na Litwie. Sygnatura ołówkiem Muzeum Belwederskiego. Ślady składania, niewielkie uszkodzenia krawędzi, poza tym stan dobry.

- 189. [Piłsudski Józef]. Adres imienny Ukraińców zamieszkałych na kresach Polski.** „Panie Marszałku-Budowniczyj naszego kraju – Polski. Mi gromadanie sieła Zaborolja gm. Kniagininka pow. łuckiego w Dień waszogo Angieła bażajemo Wam wsogo najkraszego ... Ocinujemy Waaszu tiazku pracju za wies czas borotby z mogutnimi worogami – okupantami, najezdom bolszewickim i inszimi sprawami 19.III.1935.” Podpisy, k. 1, 50 x 35 cm. 800,-

190. Przekazanie dowództwa 5 Pułku Legionów Polskich. 1917.

Tekst adresu pisany odręcznie w języku ukraińskim przez mieszkańców wsi Zaborol (powiat łucki). Zawiera życzenia oraz podziękowania za odparcie najazdu bolszewickiego oraz za możliwość kultywowania języka ukraińskiego etc. Poniżej kilkadziesiąt podpisów Ukraińców (m. in. F. Poliszczuk, A. Jurczuk, F. Iwaniuk, D. Stolarczuk, jeden z podpisów w formie trzech krzyżyków). Nad tekstem naklejone trzy obiegowe kartki pocztowe polskie, w tym 2 z pozdrowieniami imiennymi. W kilku miejscach rozerwania marginesów, poza tym stan dobry.
(Patrz ilustracja na stronie 81)

190. **[Berbecki, Burhardt]. Przekazanie dowództwa 5 Pułku Legionów Polskich** przez ppłk. Leona Berbeckiego mjr. Burhardt-Bukackiemu. Zespół dwóch dokumentów, dat. Pułtusk 2 I 1917. Autografy („Leon Berbecki ppłk”; „Burhardt mjr”). Pieczęcie: „Komenda 5 Pułku Piechoty Leg. Polsk” (różne warianty). Karty, 21-22 x 17-18 cm. 250,-

Pismo odręczne ppłk. Leona Berbeckiego (pióro) i mjr. Stanisława Burhardt-Bukackiego (ołówek). U dołu każdego z dokumentów pieczęć Komendy Legionów Polskich z datą 4 I 1917. Zarówno Leon Berbecki (1874-1963), jak i Stanisław Burhardt-Bukacki (1890-1942) w Polsce niepodległej byli czynnymi generałami Wojska Polskiego. Zbrązowienia, ślady złożenia oraz mosiężna zszywka, poza tym stan dobry.
(Patrz ilustracja)

191. **Dreszer Orlicz Gustaw** (1889-1936), ówczesny rotmistrz 1 Pułku Ułanów Legionów Polskich, późniejszy generał dywizji Wojska Polskiego. Raport do Komendy

Głównej Wojsk Polskich [Legionów Polskich], dat. Piotrków [Tryb.] 18 X 1914. Autograf („Gustaw Orlicz Dreszer”), s. [4], 18 x 11 cm. 300,-

Pismo odręczne ołówkiem rtm. Gustawa Orlicz-Dreszera z 1 szwadronu 1 Pułku Ułanów Legionów Polskich. Obszerny raport usprawiedliwiający brak powrotu nadawcy do pułku. Szczegółowy opis sytuacji po zatrzymaniu go przez ob. Ryszarda [ówczesny kpt. Legionów Polskich Mieczysław Ryś-Trojanowski (1881-1945), późniejszy generał Wojska Polskiego] do innych zadań. Ślady dziurkowania na krawędzi marginesu, poza tym stan bardzo dobry.

- 192. Dunin-Wąsowicz Zbigniew (1882-1915),** rotmistrz Legionów Polskich, zginął prowadząc słynną szarżę pod Rokitną. Raport z sytuacji na froncie w Karpatach Wschodnich do Komendy Polskich Legionów w Vučkomczó (?), dat. Tócska (ob. Ukraina Zakarpacka) 31 XII 1914. Autograf („Wąsowicz, rtm.”). Blankiet drukowany i rubrykowany, ręcznie wypełniany. Pieczęć: „2-gi Szwadron 1-go Polskiego Legionu”. Kart [4], 18 x 10 cm. 400,-

Pismo odręczne rtm. Zbigniewa Dunin-Wąsowicza, jako dowódcy szwadronu. Pisane ołówkiem na blankietach raportowych. Obraz sytuacji na froncie i opis braku możliwości współdziałania z piechotą IV baonu 3 Pułku Piechoty pod dowództwem kpt. Bronisława Zaleskiego (1866-1933), późniejszego generała. Obie jednostki znajdowały się w składzie II Brygady Legionów. Pieczęć użyta w nagłówku korespondencji przez rotmistrza pochodzi jeszcze sprzed reorganizacji. Blankiety kart zszyte oryginalną zszywką z epoki. Drobne zbrązowienia, poza tym stan bardzo dobry (patrz poz. 193).

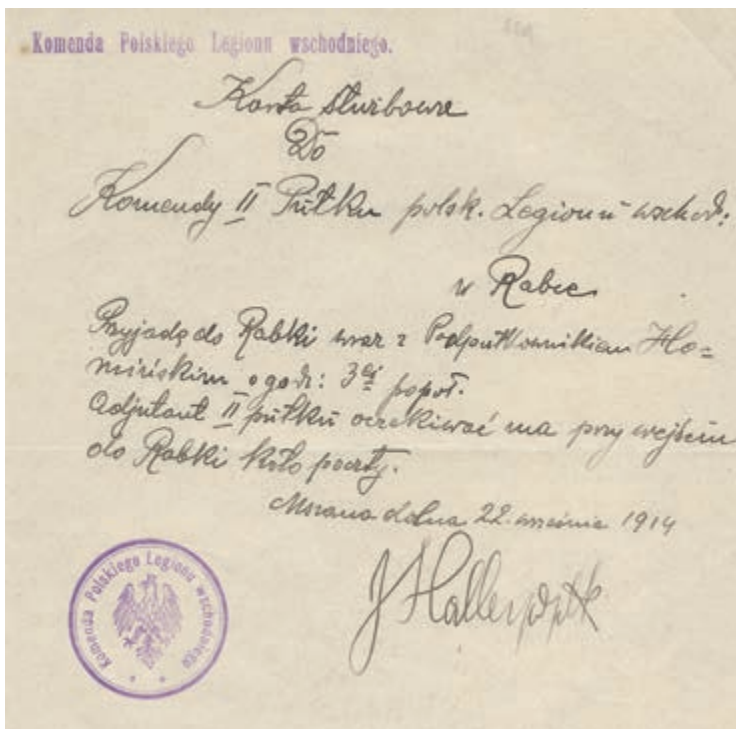
– Szarża pod Rokitną –

- 193. [Dunin-Wąsowicz Zbigniew i inni]. Wykaz odznaczonych** oficerów i żołnierzy II Szwadronu Ułanów. B.m. 1916. Dokument rubrykowany i ręcznie wypełniany. Autograf nieczytelny. Pieczęcie „2 Szwadron 1 p. ułanów Leg. Pol.”. Bifolium, s. [3], 34-35 x 23 cm. 400,-

Lista obejmuje 68 nazwisk uczestników słynnej szarży 2 szwadronu II Brygady Legionów Polskich w dn. 13 VI 1915 r. na rosyjskie okopy pod Rokitną na Bukowinie (obecnie wieś koło Czerniowiec). Listę otwiera rtm. Zbigniew Dunin-Wąsowicz (1882-1915), który poległ prowadząc swoich ułanów do ataku. Wśród uczestników Stanisław Rostworowski (1888-1944), późniejszy generał Armii Krajowej. Dokument rubrykowany zawiera stopień, nazwisko, powód odznaczenia i rodzaj jego klasy oraz uwagi (poległ, szpital). Brak dwóch nazwisk ułanów (w szarży uczestniczyło 70) z powodu uszkodzenia dokumentu w części dolnej pierwszej karty z uszczerbkiem dla tekstu w ołówku. Uszkodzenia (postrzępienia i naddarcia na krawędziach podklejone) oraz stare podklejenia (druga karta), po konserwacji. **Rzadkie.**

- 194. [Dziennik żołnierza II Brygady]. Dańkowski Józef (1895-1939),** były żołnierz 2. i 3. Pułku Piechoty Legionów Polskich, dr prawa, starosta powiatu lubelskiego, zamordowany przez Niemców w ramach akcji „Sonderaktion” w Lublinie. „Z dni w Legionach Polskich od I X 1914 roku do I VII 1916 roku”, lata 30. XX w. Autografy („J. Dańkowski”). Brulion i maszynopis, s. [2], 74, [3]; k. 45, luźne karty, 30 x 21 cm. 800,-

Brulion z pismem odręcznym Józefa Dańkowskiego (zielony atrament), maszynopis z podpisem odręcznym tegoż. Autor dziennika służył jako sanitariusz w szeregach 2. i 3. Pułku Piechoty, wchodzących w skład II Brygady Legionów Polskich. Pamiętnik obejmuje okres od wyjazdu z Krakowa, marszrutę przez Bukowinę i Besarabię, a kończy się z chwilą pojmania autora przez wojska rosyjskie pod Polską Górą na Polesiu wołyńskim. Początkowo zapiski prowadzone są codziennie, później co kilka dni. Bogaty materiał ukazujący codzienne życie w Legionach. **Zawiera opisy licznych potyczek, bitwy pod Rarańczą, o Polską Górę i bój pod Kostiuchnówką.** Relacje żywe i niepozbawione elementów dramatycznych („W czasie zajęcia i ataku na okopy spotkali się dwaj bracia Nogaje w ataku na bagnety – jeden legionista, zaś drugi z wojska rosyjskiego”) i humorystycznych („W czasie tego przesuwania się i odpoczywania, zasnąłem w polu i dopiero rano obudziłem się zdziwiony, że kom-

195. J. Haller. Karta służbowa. 1914.

panii nie ma. Poszedłem do Rarańczy, odnalazłem tam kuchnię.”). Teksty z poprawkami autora. Dołączono fotografię (11,5 x 16,5 cm) siedmiu byłych legionistów pod sztandarem Związku Legionistów w Wadowicach z dedykacją dla prezesa Związku Józefa Dańkowskiego z 1930 r. Założenia naturalne papieru, poza tym stan bardzo dobry.

- 195. Haller Józef** (1873-1960), oficer armii austriackiej, późniejszy dowódca II Brygady Legionów Polskich. Karta służbowa do Komendy 2. Pułku polskiego Legionu Wschodniego w Rabce, dat. Mszana Dolna 22 IX 1914. Autograf („J. Haller, ppłk.“). Pieczęcie: „Komenda Polskiego Legionu Wschodniego“. Karta, 21 x 12 cm. 350,-

Pismo odręczne Józefa Hallera jako podpułkownika. Zawiera informację o przyjeździe do Rabki wraz z ppłk. Rudolfe Homińskim (1859-?), dowódcą 3. Pułku Piechoty, wyłonionego z resztek rozwiązanego Legionu Wschodniego. Józef Haller należał do grupy mniejszościowej, która przysięgę złożyła. Pismo powstało tuż po upadku Legionu Wschodniego wskutek odmowy przysięgi na wierność Austriakom przez większość z kilku tysięcy żołnierzy w Mszanie Dolnej. Uwagę zwraca tytułowanie się przez Józefa Hallera podpułkownikiem, bowiem dopiero w październiku został formalnie majorem, a w listopadzie podpułkownikiem, obejmując rozwinięty w pełniejszym etacie 3. Pułk skierowany na front w Karpaty Wschodnie (patrz poz. 201). Drobnie zagięte, poza tym stan bardzo dobry. (Patrz ilustracja)

– Bitwa pod Rafajłową –

- 196. Haller Józef** (1873-1960). Raport bojowy z ataku nocnego pod Rafajłową w dniu 24 stycznia 1915 r., dat. Rafajłowa 1 II 1915. Autograf („J. Haller, ppłk”), s. [9], 34 x 21 cm, poszyt z epoki. 1000,-

Pismo odręczne ppłk. Józefa Hallera jako dowódcy 3. Pułku Legionów Polskich, zawierające sprawozdanie z nocnego ataku dwu batalionów rosyjskich na pozycje 3. Pułku Legionów Polskich. Podczas ataku doszło m.in. do walki na bagnety zakończonej wyparciem Rosjan z własnych linii (stracili ok. 400 żołnierzy przy znikomych stratach legionistów). Szczegółowy opis nocnej bitwy z wyszczególnieniem osób odznaczających się w niej. Raport powstał po powrocie z urlopu, na który dowódca udał się tuż przed bitwą (nie było go w nocy podczas ataku). Na odwrocie adres: Do C. i K. Komendy Legionów polskich w Felső-Viso w Karpatach Wschodnich (obecnie Vişeu de Sus, rumuński Siedmiogród) z **dotatkowym autografem Józefa Hallera**. Pismo ołówkowe, czytelne. Zbrązowienia, poza tym stan dobry.

- 197. Januszajtis Marian** (1889-1973), ówczesny dowódca 1 batalionu 2. Pułku Piechoty Legionów Polskich, późniejszy generał dywizji Wojska Polskiego. Raport z frontu w Karpatach Wschodnich do Komendy Legionów, dat. Csucsza (obecnie Ciucea) 22 XII 1914. Autograf („Januszajtis, mjr”; „Zieliński płk”), k. 3, rys., 20,5 x 16,0 cm. 350,-

Pismo odręczne mjr. Mariana Januszajtisa jako dowódcy grupy w ramach 2. Pułku Piechoty Leg. Pol. Na odwrocie karty 2 potwierdzenie odbioru pisma przez dowódcę płk. Zygmunta Zielińskiego (1858-1925). Zawiera raport z pola walki w Karpatach Wschodnich (wówczas węgierski Siedmiogród) z charakterystyką terenu, planem położenia poszczególnych oddziałów pułku oraz opisem starć z Rosjanami. Papier kratkowany z nadrukiem: „K. u. K. Skizze ...” używany przez armię austriacką. Pismo piórem, z uwagami kredką i ołówkiem. Drobne zagniecenia, poza tym stan bardzo dobry.

- 198. Kleeberg Franciszek** (1888-1941), ówczesny kapitan armii austriackiej i zastępca szefa sztabu Komendy Legionów Polskich, późniejszy generał brygady Wojska Polskiego. Poświadczenie nominacji dla kapelana 1. Pułku Legionów księdza Kosmy Lenczowskiego, dat. Poczta polowa 355, 15 I 1916. Pieczęcie C. i K. Komendy Polskich Legionów i inne. Autografy („Kleeberg”; „Łuczyński” i inny). Karta, 34 x 22 cm. 300,-

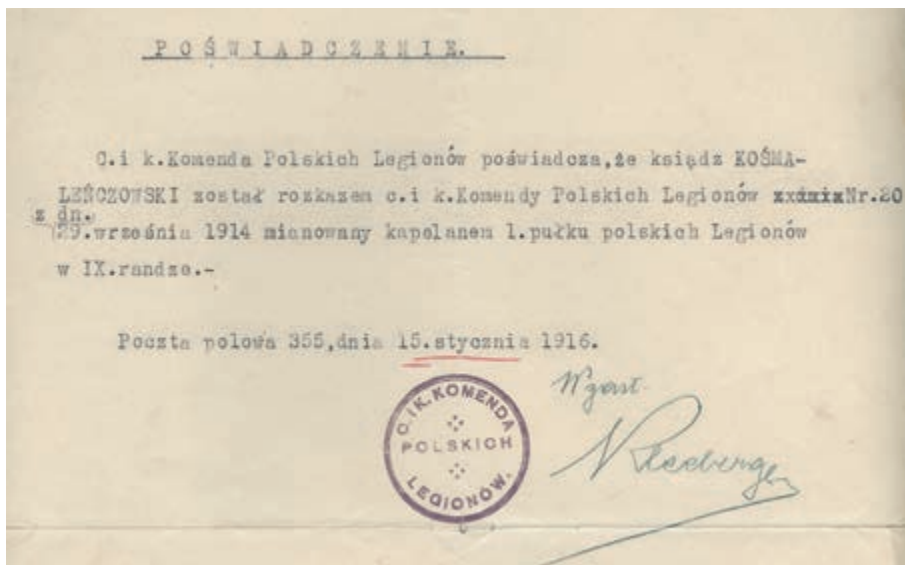
Z odręcznymi podpisami Franciszka Kleeberga, w imieniu C. i K. Komendy Legionów Polski oraz m.in. Aleksandra Narbut-Łuczyńskiego (1890-1977), późniejszego generała Wojsk Polskich. Potwierdzenie nominacji na kapelana w randze urzędnika wojskowego (odpowiednik kapitana) o. kapucyna Kosmy Lenczowskiego (1881-1959), słynnego kapelana Legionów Polskich. U dołu dokumentu adnotacje o przesłaniu odpisu niniejszego poświadczenia do Domu Rekonwalescentów Legionów Polskich w Kamieńsku. Ślady składania, drobne zagięcia i naddarcia. Stan ogólny dobry. (Patrz ilustracja)

- 199. [Korpus Dowbora Muśnickiego]. Dziennik rozkazów do 4 pułku strzelców.** Mohylew (1918), k. 88, z których 43 zapisane, 35x22 cm, opr. ppł. 600,-

Rękopiśmienny dziennik rozkazów do czwartego pułku strzelców, wchodzącego w skład II Korpusu generała Józefa Dowbor-Muśnickiego. Obejmuje okres od 2 maja do 16 czerwca 1918 roku w czasie gdy pułk stacjonował w Mohylewie na Podolu. Kończy się rozkazem rozwiązującym 4 pułk (16 czerwiec 1918). W dzienniku zawarte są wszelakie zmiany personalne w ramach pułku, decyzje dowództwa oraz raporty.

- 200. [Korpus Dowbora Muśnickiego]. Pismo do Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego w sprawie zatwierdzenia stopni oficerskich byłych oficerów I Korpusu Polskiego**, dat. Warszawa 15 X 1918. Maszynopis. Autograf („v. Beseler”). Karta, 33 x 20 cm. 400,-

Z odręcznym podpisem generała pułkownika Hansa v. Beselera (1850-1921), naczelnego dowódcy Polskiej Siły Zbrojnej. Język niemiecki. Zawiera listę 21 oficerów polskich z rozwiązanego I Korpusu Polskiego Dowbora-Muśnickiego z ich zatwierdzonymi stopniami oficerskimi po kilkumiesięcznym kursie w Ostrowie stosownie do ich predyspozycji do dalszej służby w Wojsku Polskim oraz datą patentów na te stopnie. Wśród nich w pozycji 2 (podkreślony na czerwono) **ówczesny kapitan**

198. F. Kleeberg. Dokument. 1916.

(rotmistrz) **Władysław Anders**, późniejszy zwycięzca spod Monte Cassino. Trzy dni przed datą wysłania niniejszego listu Polska Siła Zbrojna złożyła przysięgę na wierność Radzie Regencyjnej. W lewym rogu numer pisma wpisany ręcznie i adnotacja kredką. Ślady składania, poza tym stan bardzo dobry.

201. **[Legion Wschodni]. Cieński Tadeusz** (1858-1925), poseł do Sejmu Krajowego Galicji, prezes Sekcji Wschodniej NKN. **Skarbek Aleksander** (1874-1922), poseł do austriackiej Rady Państwa. List do Komendy Legionu Wschodniego Igo pułku w Rabce w sprawie przysięgi wojskowej, dat. Mszana Dolna 20 IX 1914. Autografy („Skarbek”; „Tad. Cieński”). Pieczęć „Wydział Wojskowy Naczelnego Komitetu Narodowego (sekcya wschodnia)”, s. [2], 34 x 21 cm. 300,-

Z odręcznymi podpisami Aleksandra hr. Skarbka i Tadeusza Cieńskiego, działaczy ruchu narodowego w Galicji. List wysłany do Komendy Legionu Wojskowego na dzień przed jego rozwiązaniem. Wobec ofensywy rosyjskiej, ewakuowana ze Lwowa do Mszany Dolnej kilkutysięczna rzesza legionistów, odmówiła w przeważającej mierze przysięgi na wierność cesarzowi austriackiemu. W szeregach Legionu pozostało zaledwie kilkuset żołnierzy skupionych wokół ówczesnego kpt. Józefa Hallera i dowódcy ppłk. Rudolfa Homińskiego. Z rozwiązanego legionu utworzono 3 Pułk Piechoty, który niebawem objął Józef Haller. Ślady składania i drobne zbrązowienia, poza tym stan dobry. Patrz poz. 195.

202. **Leo Juliusz** (1861-1918), prezydent miasta Krakowa. List z gratulacjami do Stanisława hr. Szeptyckiego, jako Komendanta Legionów Polskich, dat. Kraków 23 III 1917. Pismo maszynowe na blankiecie druk. Autograf Prezydenta. Pieczęć wpływu Komendy Legionów Polskich. Karta, 28 x 22 cm. 300,-

Z odręcznym podpisem Juliusza Leo. Blankiet z nadrukiem: „Prezydent miasta Krakowa”. Odbiorcą pisma był ówczesny płk. Stanisław hr. Szeptycki (1867-1950). Adnotacje z numerem wpływu do Komendy Legionów Polskich i datacją czerwoną kredką. Ślady składania, poza tym stan dobry.

203. **[Naczelny Komitet Narodowy]. Zbiór 8 dokumentów** z Archiwum NKN, 1916. Maszynopisy na papierze przebitkowym i powielane. Autograf („K. Sosnkowski”).

Pieczenie: „Z Sekretaryatu Generalnego N.K.N.”; „Naczelny Komitet Narodowy. Biuro prac ekonomicznych”; „Archiwum N.K.N.”, k. 50, różne formaty (34-36 x 22 cm). 600,-

Zespół obejmuje następujące tytuły: 1) Raport prasowy nr 9 złożony Prezesowi NKN za czas od 5 IV do 1 V 1916 r.; 2) Raport prasowy nr 11 złożony prezesowi NKN; 3) List do prezesa NKN naukowców, bankowców, duchownych i innych, dat. Kraków 28 III 1916; 4) List do NKN Józefa Piłsudskiego, Józefa Hallera i innych, dat. 20 VIII 1916. **Z odręcznym podpisem Kazimierza Sosnkowskiego, jako pułkownika na karcie przewodniej**, dat. 31 VIII 1916 (kopia tegoż na innym papierze); 5) List do prezydenta Wilsona Feliksa Młynarskiego, delegata NKN w Ameryce, niedat.; 6) List komendanta Józefa Piłsudskiego do pułkownika N. [Edwarda Rydza-Śmigłego], Kraków 5 XI 1916; 7) „Gospodarka i zarząd niemiecki w okupowanych terytoriach krajów nieprzyjacielskich”, recenzja książki; 8) „Niemiecka gospodarka w czasie wojny”, recenzja książki z 1915. Pozycja 2 i 8 ze śladami licznych poprawek i adnotacji autorów opracowań z epoki. Ślady zagięć krawędzi, odbarwienia (przy poprawkach ołówkiem) oraz miejscami wyblaknięcia (przy powielaczach).

- 204. Norwid-Neugebauer Mieczysław (1884-1954)**, podpułkownik Legionów Polskich i późniejszy gen. dywizji Wojska Polskiego. Pismo do Komendy III Brygady Legionów Polskich w sprawie objęcia przez por. Jerzego Gigieła dowództwa I baonu po powrocie ze szpitala, dat. M.p. 12 XI 1916. Pieczęcie: „Komenda 6 Pułku piechoty Leg. Pol.”; „Komenda 3. Brygady Legionów Polskich”. Autograf („Norwid-Neugebauer ppłk.”). Karta, 17 x 21 cm. 250,-

Z odręcznym podpisem ppłk. Mieczysława Norwid-Neugebauera, jako dowódcy 6 Pułku Piechoty Legionów Polskich. Pismo ołówkiem. Ładna pieczęć z orłem w koronie z krzyżem. Na odwrocie adnotacje i pieczęcie Komendy III Brygady Legionów Polskich. Dodano (dokleiono) późniejszy załącznik ilustracyjny z prywatnego archiwum. Ślad po złożeniu i niewielkie plamki, poza tym stan bardzo dobry.

- 205. [Oficerowie Legionów 1914]. Wykaz ewidencyjny oficerów pełniących służbę w I Legionie Polskim**, Kraków 9 IX 1914. Maszynopis z epoki, ręcznie wypełniany, k. [10], 35 x 21 cm. 600,-

Obejmuje 42 oficerów lub legionistów przewidzianych do awansu na oficerów z podziałem na kompanie oraz pracowników cywilnych, jeszcze w ramach batalionów przed rozwinięciem I Brygady Legionów Polskich w pułki, w tym oddział sanitarny, żandarmerii polowej i saperów. Ostatnia maszynowa karta zawiera spis osób personelu Komendy etapowej w Krakowie i Poczty Polowej Nr 1. W poszczególnych kolumnach dane osobowe, rok urodzenia, studia wojskowe w armii i organizacjach militarnych, obecne stanowisko (na wrzesień 1914 r.) oraz dawne stanowiska w organizacjach milicyjnych [paramilitarnych]. Wśród oficerów m.in. przyszli generałowie Wojska Polskiego: Mieczysław Dąbkowski (1880-1946), Mieczysław Trojanowski (1881-1945) i Juliusz Zulauf (1891-1943) oraz Stefan Dąbkowski (1884-1962), ostatni wicemarszałek Senatu II RP, prof. Robert Kunicki (1880-1914). Na liście cywili m.in. dr Mieczysław Szarota (1876-1951), późniejszy dziennikarz i dyplomata oraz Zygmunt Nowakowski (1891-1963), pisarz. Pismo odręczne w rubrykach, na k. 3 data i autograf. Papier przebitkowy, uszkodzenia (zagięcia na krawędziach), poza tym stan dobry.

- 206. [Oficerowie Legionów 1916-1917]. Akta personalne 10 oficerów byłych Legionów Polskich 1916-1917**. Formularze drukowane z rubrykami, ręcznie wypełniane. Autografy dowódców i pieczęcie różnych jednostek legionowych. Bifolia, k. [22], fot. 10, 34 x 21 cm. 2500,-

Obejmuje akta następujących oficerów: Tadeusz Hartleb (1880-1940), Juliusz Herschthal, właśc. Borecki-Borek (1882-1948); Jan Iwanicki (1886-1943); Stanisław Janowski (1866-1942), artysta malarz; Stanisław Jaster (1892-po 1939); Waclaw Koc (1892-1954), późniejszy płk dypl. i szef „Bellony”; Józef Kustron (1892-1939), przyszły generał Wojska Polskiego, poległy we wrześniu 1939 r.; Stefan Rotarski (1886-1959); Jan Styliński (1895-1962); Jan Szkuta (1886-1937). Wśród nich zarówno poddani austriaccy, jak i pochodzący z Królestwa Polskiego, oficerowie 4 i 5. Pułku Piechoty i 2 Pułku Ułanów Legionów Polskich oraz odkomenderowani do różnych sztabów i komend, o różnych zawodach cywilnych (architekta, dziennikarza, inżyniera, rzemieślnika, studenta czy urzędnika). Akta zawierają

206. Akta personalne oficerów Legionów.

207. Maria Piłsudska. Dokument. 1915.

dane personalne ze zdjęciem (9 x 5 cm), przydział służbowy i stopień wojskowy oraz informacje o udziale w bitwach i posiadanych odznaczeniach. Autografy dowódców batalionów i pułków wystawiających opinie na s. 2-3 poszczególnych akt. **Wśród podpisujących m.in. późniejsi generałowie Wojska Polskiego: Leon Berbecki, Andrzej Galica, Józef Haller, Aleksander Jerzy Łuczyński, Zygmunt Zeliński i Jerzy Zulauf.** Ponadto autograf ówczesnego Komendanta Legionów Polskich Wiktora Grzesickiego, wkrótce austriackiego generała. Liczne pieczęcie jednostek wojskowych Legionów Polskich, pieczęć centralna na wszystkich aktach (późniejsza): „Akta P.K.P. [Polskiego Korpusu Posiłkowego – po rozwiązaniu Legionów] ... 1.VI.1918”. Niewielkie ślady używania, poza tym stan bardzo dobry. **Rzadkie.**

(Patrz ilustracja)

- 207. [Piłsudska Maria (1865-1921), działaczka PPS i więźniarka polityczny X. Pawilonu, pierwsza żona Józefa Piłsudskiego]. Rozkaz wyjazdu** w sprawach opieki nad rannymi legionistami do Krakowa przez Oświęcim, dat. Piotrków Tryb. 9 VI 1915. Maszynopis na blankiecie Departamentu Wojskowego NKN. Autografy (nieczytelny; „Grzesicki”). Pieczęcie legionowa i NKN. Karta, 29 x 23 cm. 800,-

Z odręcznym podpisem, m.in. płk. Wiktora v. Grzesickiego (1859-1917), dowódcy Grupy Legionów Polskich w Piotrkowie Tryb. Język niemiecki na blankiecie polskim „Naczelny Komitet Narodowy, Departament Wojskowy”. Na odwrocie adnotacje kolei niemieckiej w Piotrkowie i Katowicach oraz pieczęć związana z wolnym przejazdem. Ślady wielokrotnego składania, przetarcia i zagniecenia z prawej strony krawędzi. Tekst czytelny. Stan ogólny dobry.

(Patrz ilustracja)

- 208. Prażmowski Belina Władysław (1888-1938), ówczesny rotmistrz Legionów Polskich, dowódca i organizator 1 Pułku Ułanów, późniejszy pułkownik Wojska Polskiego i wojewoda lwowski.** Pismo do Komendy I Brygady Legionów w sprawie urlopu kpr. Juliusza Dreszera, dat. M.p. 14 IX 1916. Maszynopis. Autografy Komen-

danta Pułku („Wł. Belina Prażmowski, rtm.”) i Adiutanta (nieczytelny). Pieczęć: „Komenda 1. Pułku Ułanów Legionów Polskich”. Karta, 22 x 18 cm. 300,-

Z odręcznym podpisem dowódcy pułku rotmistrza Władysława Belina-Prażmowskiego. Autografy w ołówku. Wymieniony podoficer Juliusz Dreszer (1892-1937) był bratem późniejszych generałów Wojska Polskiego Gustawa i Rudolfa. Ślad po złożeniu, poza tym stan bardzo dobry.

- 209. Sikorski Władysław (1881-1943),** ówczesny pułkownik wojsk austriackich i szef Departamentu Wojskowego NKN. Pismo do c. i k. Komendy Grupowej dla Polskich Legionów w Piotrkowie w sprawie zasiłków finansowych dla rodzin legionistów, dat. Piotrków 5 VII 1915. Maszynopis z nadrukiem NKN. Autograf szefa Departamentu Wojskowego („W. Sikorski”). Pieczęć okrągła Departamentu. Bifolium, 34 x 21 cm. 500,-

Z odręcznym podpisem Władysława Sikorskiego, jako ówczesnego szefa Departamentu Wojskowego NKN. Dotyczy nierozwiązanej prawnie na szczeblu ministerialnym sprawy zasiłków finansowych dla rodzin legionistów z Królestwa Polskiego oraz sposobu tymczasowego uregulowania tej kwestii przez Departament Wojskowy. Pismo z nadrukiem czerwonym: „Naczelny Komitet Narodowy, Departament Wojskowy”, pieczęć NKN. Ślad po lekkim złożeniu, poza tym stan bardzo dobry.

- 210. Sosnkowski Kazimierz (1885-1967),** ówczesny podpułkownik i szef sztabu I Brygady Legionów Polskich. Karta wyjazdu (Marschrout) dla rtm. i dcy 1. Pułku Ułanów Legionów Polskich Władysława Belina-Prażmowskiego z 2 ludźmi w celach służbowych z Kowla do Krakowa w dn. 12 XII 1915 r., dat. M.p. 11 XII 1915. Blankiet druk., maszynowo wypełniany. Autografy („K.Sosnkowski Obstlt.” i inne). Pieczęcie: „K.U.K. Kommando der I. Brigade der Polnischem Legion” i inne. Karta, 40 x 25 cm. 350,-

Z odręcznym podpisem ppłk. Kazimierza Sosnkowskiego, jako szefa sztabu I Brygady Legionów Polskich. Trasa przejazdu biegła od Kowla na Polesiu przez Warszawę, Radom i Sandomierz do Krakowa i z powrotem. Język niemiecki („Władysław Ritter von Prażmowski”). Liczne pieczęcie z trasy przejazdu (np. „Oddział Sanitarny Wojsk Polskich”), przeważnie dworcowych komend wojskowych w Kowlu, Lublinie i Radomiu oraz niemieckiego gubernatorstwa w Warszawie z autografami oficerów dyżurnych (ostatnia z datą 18 XII 1915 r.). Ślady składania, zagięcia i naddarcia dokumentu podróży. Stan ogólny dobry.

- 211. Sztambuch** legionowy siostry miłosierdzia. Lata 1915-1917, k. 101 (w tym 10 pustych), 20,5 x 17 cm, opr. ppł. 1200,-

Właścicielka sztambucha, siostra Iza zatrudniona była jako pielęgniarka w szpitalu wojskowym nr 4. Sztambuch zawiera wklejonych ponad 170 pieczęci Legionów Polskich, wyciętych z listów i pism urzędowych. Ponadto zawiera wiele pocztówek legionowych i patriotycznych (ponad 20), druków i nalepek okolicznościowych, ówczesnych kart żywnościowych. Na kartach sztambucha znajduje się także kilkadziesiąt odręcznych autografów oficerów, podoficerów i żołnierzy Legionów Polskich, oraz odręczne dedykacje uzupełnione poetyckimi utworami o treści patriotycznej i legionowej, z których niektóre zaopatrzone są w rysunki wykonane akwarelą lub kredką. Wartość sztambucha podnosi **12 oryginalnych fotografii** żołnierzy i oficerów Legionów, a także **dwa oryginalne rysunki wykonane kredką i piórkciem, Jana Hrynkowskiego, malarza i grafika,** formisty, ucznia Józefa Pankiewicza. Bardzo ciekawy i różnorodny zbiór pamiątek legionowych. Stan wewnętrzny bardzo dobry. Przetarcia krawędzi grzbietu (po konserwacji), otarcia okł.

(Patrz ilustracja)

- 212. [Pieczęcie Legionów 1914-1916]. Zbiór 288 odcisków pieczęci tuszowych i innych związanych z Legionami Polskimi i Naczelnym Komitetem Narodowym,** przeważnie z lat 1914-1916, naklejone na 23 karty, poszyt współcz. 600,-

211. Sztambuch legionowy siostry miłosierdzia. 1915-1917

Odciski pieczęci wyciętych z dokumentów, dotyczą różnych jednostek Legionów Polskich, jak i biur cywilno-wojskowych prowadzących werbunek lub działalność wojskową oraz polityczną (Naczelny Komitet Narodowy). Wśród nich przeważają odciski z wizerunkiem orła polskiego, występującego tu w różnych wariantach. Ponadto jeden oryginalny autograf („Władysław Sikorski”), znaczek pocztowy, rysunek orła Zygmunckiego oraz cztery białoczerwone naklejki z drukowanym artystycznie orłem polskim. Zbrązowienia i gdzieś zabrudzenia (głównie klejem), poza tym stan dobry.

213. [Pieczęcie legionowe 1914-1918]. Album, k. 102, 17x121 cm, opr. pł. ze złoc. i tłocz. na licu. 1500,-

Album ma 102 karty numerowane, z których 88 zawiera kilkadziesiąt odbitych lub wklejonych pieczęci Legionów Polskich. Na każdej stronie od kilku do kilkunastu pieczęci, przy czym na niektórych stronach dana pieczęć odbita wielokrotnie, wśród nich pieczęcie Komendy Legionów, oddziałów liniowych Legionów (duży zbiór I Brygady), zaplecza, biur werbunkowych, przedstawicielstw itp. Część pieczęci wycięta została z listów lub dokumentów i naklejona na strony albumu. W niektórych wypadkach wklejono całe dokumenty z pieczęciami i odręcznymi podpisami oficerów Legionów, w tym m.in. autografy **Józefa Piłsudskiego**, **Edwarda Rydza-Śmigłego**, Mariana Januszajtisa (w latach 1916-1917 dowódcy I Brygady), Leona Berbeckiego, Władysława Beliny-Prażmowskiego (dowódcy I Pułku ułanów Legionów), Tadeusza Wyrwy-Furgalskiego, Kazimierza Sosnkowskiego. Brak pierwszej karty numerowanej. Lekkie zabrudzenia opr., stan wewnętrzny bardzo dobry.
(Patrz ilustracja na stronie następanej)

WOJSKO II RZECZPOSPOLITEJ

214. [Bułak – Bałachowicz Stanisław]. Interpelacja do Prezydenta Rady Ministrów i Ministra Skarbu w sprawie odszkodowania ofiarom gwałtów i morderstw, popełnionych przez wojska generała Bułak-Bałachowicza na ludności żydowskiej.

213. Zbiór pieczęci legionowych. 1914-1918.

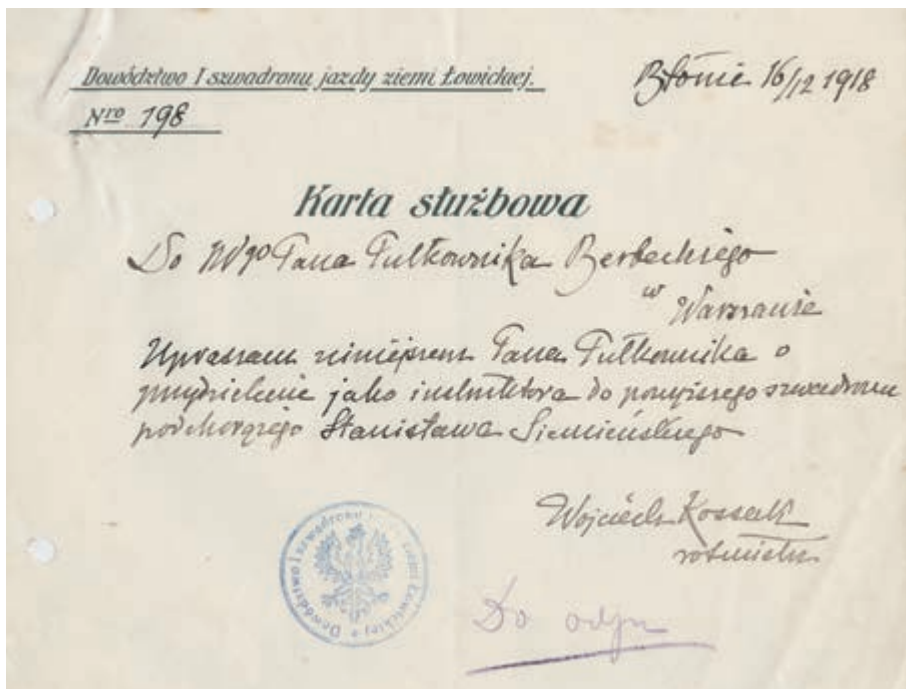
[Warszawa 27 X 1920]. Maszynopis. Pieczętka („Wtórnik z zasobu Archiwum Akt Nowych w Warszawie”), s. [4], 34 x 21 cm. 300,-

Pełny odpis z epoki interpelacji poselskiej złożonej przez **Maksymiliana Hartgłasa** (1883-1953) i **Izaaka Grünbauma** (1879-1970), posłów na Sejm Ustawodawczy 1919-1921, późniejszych działaczy państwowych w Izraelu w imieniu Wolnego Związku Posłów Narodowości Żydowskiej do premiera Wincentego Witosa i ministra skarbu Władysława Grabskiego. Zawiera opisy przypadków gwałtów, mordów i rabunków na ludności żydowskiej popełnianych przez oddziały Armii Ochotniczej gen. Stanisława Bułak-Bałachowicza. Oryginał przechowywany w Archiwum Akt Nowych (Zespół Prezydium Rady Ministrów, sygn. 7643/22, s. 5-10). Niewielkie zagniecenia, poza tym stan dobry.

- 215. Henning-Michaelis Eugeniusz de** (1863-1939), generał dywizji Wojska Polskiego i wiceminister spraw wojskowych. Pismo do gen. por. Gołogórskiego w związku z planowaną inspekcją D.O.G. Pomorze, dat. Warszawa 16 X 1920. Maszynopis z ręcznymi poprawkami i autografem wiceministra („De Henning Michaelis”). Karta, 18 x 22 cm. 150,-

Z odręcznym podpisem gen.-por. Eugeniusza de Henning-Michaelisa i jego własnoręcznymi poprawkami w tekście. Pismo stanowi „pozwolenie na zwiedzenie wszelkich fabryk pracujących dla Wojska na terenie D.O.G. Poznań i Pomorze”. Lekki ślad po złożeniu, poza tym stan bardzo dobry.

- 216. Kossak Wojciech** (1856-1942), malarz, rotmistrz Wojska Polskiego. List służbowy do płk. Leona Berbeckiego z prośbą o przydzielenie do 1. Szwadronu Jazdy Ziemi

216. W. Kossak. List służbowy. 1918.

Łowickiej w charakterze instruktora podchorążego Stanisława Siemieńskiego, dat. Błonie [koło Łowicza] 16 XII 1918. Blankiet z nadrukiem szwadronu i pieczęcią jego dowództwa. Autograf („Wojciech Kossak”). Karta 17 x 21 cm. 500,-

Pismo odręczne Wojciecha Kossaka, jako dowódcy 1. Szwadronu Jazdy Ziemi Łowickiej, który wszedł w skład 2. Pułku Ułanów Grochowskich. Na blankiecie: „Dowództwo I szwadronu jazdy ziemi łowickiej”. Pieczęć okrągła (tuszuwa) z godłem państwowym i nazwą tejże jednostki. Pułkownik Leon Berbecki (1874-1963), ówczesny dowódca Grupy Operacyjnej „Betz” na froncie walki z Ukraińcami, w której uczestniczył również rtm Wojciech Kossak ze swoim szwadronem. Ślady składania, dziurkowania przy lewym marginesie oraz ślad po spinaczu biurowym, poza tym stan dobry. (Patrz ilustracja)

217. **[Listy z Grudziądza i obozu w Kozielsku]. Precel Władysław (1919-1940)**, podchorąży rezerwy kawalerii Wojsk Polskich, absolwent Szkoły Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu, **jeniec obozu w Kozielsku**, ofiara zbrodni katyńskiej. Osiem listów do ukochanej Janiny Beldowskiej w Białymstoku. Jeleniewo – Grudziądz 1938-1939; Kozielsk 1940. Autografy. Papier listowy, s. [33], oryginalne koperty, różne formaty. 600,-

Obejmuje: 1-2) Dwa listy z 17. Baonu Junackich Hufców Pracy, dat. Jeleniewo k. Suwałk 22 VI i 26 VII 1938, różne formaty, dwie koperty z nadrukami baonu; 3-7) Pięć listów ze Szkoły Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu, dat. Grudziądz 4 i 28 X 1938, 7 i 13 I oraz 5 V 1939 (20 x 16 cm) oraz 4 koperty (11,5 x 16,0) z kolorowym nadrukiem graficznym (odznaka szkoły); 8) **List z Kozielska [obóz NKWD], dat. Kozielsk 3 III 1940**. Papier kratkowany, 21 x 16 cm. Pismo odręczne. Bardzo osobiste listy młodego podchorążego, przeżywającego rozłąkę z osobą bliską sercu. Korespondencja przeważnie w bardzo dobrym stanie, jedynie list z Kozielska ze śladami wielokrotnego składania.

218. [O.R.P. „Gryf”]. **Broszura** “Souvenir du Lancement du Mouilleur de Mines „Gryf” construit par les Chantiers et Ateliers Augustin Normand pour la Marine Polonaise. Le Havre, Dimanche 29 novembre 1936”, s. [8], ilustr., 12 x 16 cm, oryg. okł. brosz. 300,-

Pamiętka z wodowania stawiacza min „Gryf” dla Polskiej Marynarki Wojennej przez francuską stocznnię Chantiers et Ateliers Augustin Normand w Hawrze dn. 29 XI 1936 r. Broszura pamiątkowa z sylwetką okrętu i herbem Polski, zawiera opis symbolu „Gryf” w polskiej heraldyce, historii i marynistyce oraz charakterystykę okrętu bojowego. Wydana w nakładzie numerowanym w dwóch seriach (edycja popularniejsza). Tytuł tłocz. na szarym ozdobnym papierze. **Dołączono specjalnie wydane na tą okoliczność menu** składające się z dwóch kart (17 x 12 cm), z wyczeniem win i dań serwowanych w miejscowym hotelu. Ponadto zaproszenie numerowane wraz z biletem wystawione na nazwisko „Wanda de Wysocka”. Drobne przybrudzenia na okł., poza tym stan dobry.

219. [Polski czołg]. **Opis techniczny** lekkiego szybkostrzelnego czołgu zwiadowczego typu TK-S model 1933. Warszawa [1933]. Wojskowy Instytut Badań Inżynieryjnych. Pieczęcie: „Tajne”; „Odpis”. Oprac. rtm. Korcoz (autograf). Maszynopis, s. [1], 7, tabl. 3 (5 fot.), 30 x 21 cm, poszyt. 800,-

Z odręcznym podpisem rtm kawalerii Edwarda Korcoza (1894-?), pracownika Wojskowego Instytutu Badań Inżynieryjnych. Do użytku służbowego. Opis techniczny pierwszych egzemplarzy czołgu TKS wyprodukowanego w serii 20 sztuk modelowych (do 1939 r. wyprodukowano łącznie 274 tankietki TKS). Opis zawiera charakterystykę napędu kierowania, instalacji elektrycznej, mostu przedniego, zawieszenia, uzbrojenia, opancerzenia i obserwacji, grubości blach pancerza i odporności, osprzętu. Na osobnych tablicach 5 fotografii (12,5 x 17,5 cm) tankietki. Dołączono luzem 2 oryginalne karty (21 x 30 cm) Biura Badań Technicznych Saperów z „kartoteki zdjęć fotograficznych” z dwoma zdjęciami (12 x 17 cm) czołgu TK, dat. 10 I 1933 (wyprodukowany w latach 1931-1933 w ilości 300 sztuk). Rzadkie.

(Patrz ilustracja)

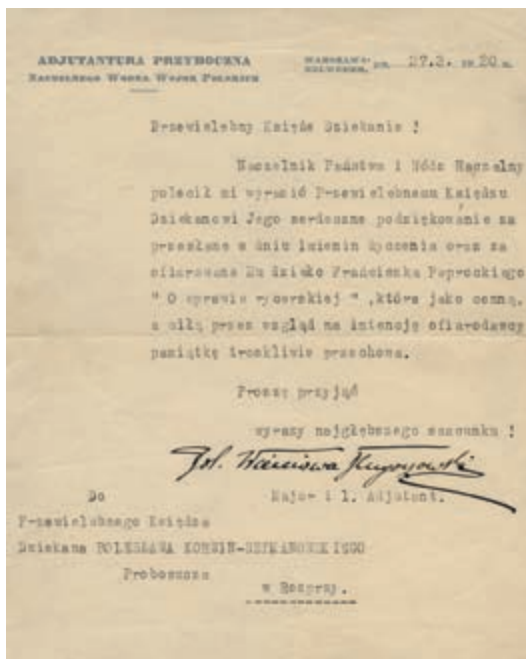
220. [Polsko-amerykańska Eskadra Lotnicza]. **Fautleroy Cedric Erald (1890-1973)**, ówczesny major, współorganizator i dowódca 7 Eskadry Lotniczej Pościgowej Polsko-Amerykańskiej im. Tadeusza Kościuszki, późniejszy pułkownik Wojska Polskiego i kawaler Orderu Krzyża Wirtuti Militari oraz współzałożyciel Fundacji Kościuszkowskiej. List do premiera rządu Rzeczypospolitej Polskiej **Ignacego Paderewskiego** w sprawach organizacyjnych, dat. Lwów 6 XI 1919. Maszynopis. Autograf („Cedric E. Fountleroy”). Karta, 34 x 21 cm. 300,-

Z odręcznym podpisem majora Cedrica Fautleroy. Pismo powstało w dwa tygodnie po przybyciu do eskadry grupy 11 ochotników amerykańskich pod dowództwem mjr. C.E. Fautleroy, którzy zostali imiennie wyszczególnieni w tekście. Był to początek tzw. Legionu Amerykańskiego powstałego na skutek porozumienia gen. Tadeusza Rozwadowskiego w Paryżu z gen. Johnem Pershingiem. Wkrótce jednostka została przekształcona w Eskadrę im. Tadeusza Kościuszki i wzięła czynny udział w walce na froncie polsko-sowieckim. Autor listu do premiera Ignacego Paderewskiego przedstawia plany związane z rozbudową eskadry i werbunkiem w USA nowych lotników. Znaczna część listu dotyczy spraw finansowych w związku z przekazaniem przez adresata funduszy Paulowi Frankowi Baerowi (1894-1930), amerykańskiemu asowi myśliwskiemu z I wojny światowej na rekrutację ochotników do jednostki. Pismo zawiera również prośbę o przesłanie przez premiera oficjalnego listu powitalnego dla lotników amerykańskich będących już w Polsce celem użycia go w celach propagandowych. Interesujący tekst odsłaniający kulisy organizacyjne formowania słynnej jednostki lotniczej uwiecznionej pomnikiem na Cmentarzu Obrońców Lwowa. Niewielkie przybrudzenia i ślady składania. Stan ogólny dobry.

221. [1. Pułk Strzelców Konnych w Garwolinie]. **Święto pułkowe** 1. Pułku Strzelców Konnych w Garwolinie w dn. 9-11 V 1930 r. Fragment z archiwum pułkowego, maj – czerwiec 1930. Maszynopisy, kartki pocztowe i okolicznościowe oraz telegramy, k. [77], różne formaty (zszywka). 1200,-

219. Polski czołg TK-S model 1933.

224. B. Wieniawa-Długoszowski. List. 1920.

Korespondencja okolicznościowa i materiały obejmujące m.in. 28 telegramów i jeden telefonogram (od marszałka Józefa Piłsudskiego) z życzeniami, kilkadziesiąt kart i pism z życzeniami, w tym od dowódców innych pułków kawalerii, artylerii i piechoty (m.in. z autografami przyszłych generałów, wówczas w randze pułkowników – Stefana Brzeszczyńskiego, Rudolfa Dreszera, Konstantego Druckiego-Lubeckiego, Jana Karcza, Mariana Przewłockiego, Stanisława Rostworowskiego, Jana Jagmina-Sadowskiego i Piotra Skuratowicza). Ponadto oryginalne maszynopisy z epoki ze sprawozdaniami z obchodu święta pułkowego i rozkazami organizacyjnymi (m.in. do zawodów konnych w dn. 10-11 V t.r.) związanymi ze świętem pułkowym. Dokumenty w imieniu dowódcy pułku płk. Adama Bogoria-Zakrzewskiego (1892-1958), sygnowane przez rtm. (Bolesława) Walickiego. Autograf dowódcy pułku na jednym z zaproszeń. Miejscami zażółcenia i zagniecenia. Stan ogólny dobry.

- 222. Sosnkowski Kazimierz** (1885-1969), ówczesny generał podporucznik Wojsk Polskich i wiceminister spraw wojskowych, późniejszy generał broni. Rozkaz nr 115/II W.M. 19 wyznaczający kapitana Jana Sadowskiego „na czwarte miejsce Wyższej Szkoły Wojskowej we Francji”. Warszawa 19 XI 1919. Maszynopis na blankiecie ministerialnym. Autograf wiceministra („Sosnkowski”). Karta 29 x 20 cm. 250,-

Z odręcznym podpisem gen.-ppor. **Kazimierza Sosnkowskiego**, jako wiceministra spraw wojskowych. Odbiorcą pisma był Jan Jagmin-Sadowski (1895-1977), późniejszy gen. bryg. Wojska Polskiego i dowódca GO „Śląsk” w składzie Armii Kraków we wrześniu 1939 r. Blankiet z nadrukiem: „Ministerstwo Spraw Wojskowych II. Wiceminister”. Ślady składania, poza tym stan bardzo dobry.

- 223. Wąsowicz Franciszek** (1897-?), ówczesny kapitan piechoty Wojsk Polskich, późniejszy major dypl. i szef sztabu Obszaru Warownego Wilno. Dokumenty i fotografie, dat. Lwów 1923-1924, różne formaty. 400,-

Obejmuje dokumenty i zdjęcia kapitana (w mundurze z odznaczeniami: Order Krzyża Virtuti Militari i Krzyża Walecznych) z autografem Franciszka Wąsowicza: 1) Fotografia wizytowa (8,5 x 6 cm). Lwów

ok. 1923. Marcin Appel – „Sztuka”, passe-partout firmowe (suchy wyłtok, naklejka), 19,5 x 12,5 cm; 2) Dowód osobisty studenta wydziału prawa – Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie na rok akademicki 1923/24. 3) Książeczka legitymacyjna [indeks] studenta wydziału prawa nr 3091. Lwów 19 XI 1923. Autografy (w tym dziekan Zbigniew Pazdro i rektor UJK Juliusz Makarewicz). Pieczęć UJK we Lwowie. Indeks, s. [2], 17, [1], fotografia, opr. ppł. Stan dobry i bardzo dobry.

- 224. Wieniawa-Długoszowski Bolesław Ignacy (1881-1942), generał, adiutant Józefa Piłsudskiego, ambasador w Rzymie 1938-1940. List do księżdz dziekana Bolesława Korwina-Szymanowskiego, proboszcza w Rozprzy. Datowany 27 marca 1920 r., k. 1, 21 cm. 400,-**

List na blankiecie Adiantury Przybocznej Naczelnego Wodza Wojska Polskiego. Pod tekstem **od-ręczny podpis Wieniawy-Długoszowskiego**. List, pisany w imieniu Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego, zawiera podziękowania za życzenia i podarek książkowy. Ślady składania, poza tym stan bardzo dobry.

(Patrz ilustracja na stronie poprzedniej)

- 225. [Wywiad polski w Rosji i na Ukrainie]. Referat Informacyjny z dnia 15 stycznia 1920 r. Naczelne Dowództwo W.P. Sztab Generalny. Biuro Ewidencyjne. Maszynopis. Pieczęcie Oddziału II Dowództwa Frontu Litewsko-Białoruskiego i Grupy Operacyjnej Generała Lasockiego, s. [2], 2; 3; [1]; 3; [1]; 3, 37 x 23 cm, poszyt, luźne składki. 500,-**

Zbiór opracowań polskiego wywiadu wojskowego z okresu 12-15 I 1920 r. dotyczącego sytuacji na froncie walki bolszewików z Armią Ochotniczą gen. A. Denikina oraz sytuacji polityczno-militarnej na Ukrainie. Składa się z referatów oceniających sytuację wojskową na froncie zachodnim i południowo-wschodnim, z analizą dyslokacji jednostek armii białych wraz z omówieniem stosunku do Polski poszczególnych formacji wojskowych, a także ocenę potencjału wojskowego Armii Czerwonej po rozbiści wojsk białych na Syberii i na południu Rosji. Egzemplarz był w użytkowaniu Frontu Północnego Wojska Polskiego, co poświadczają adnotacje na karcie tytułowej poszytu. Zażółcenia i ślady używania, zwłaszcza na okładkach (uszkodzenia papieru, grzbiet podklejony), poza tym stan dobry. **Rzadkie.**

- 226. [Życie towarzyskie]. Zbiór 6 zaproszeń związanych z życiem towarzyskim Wojska Polskiego w latach 1926-1939, różne formaty. 300,-**

Obejmuje przeważnie imienne zaproszenia różnego rodzaju: 1) Bal Oficerów 24 Pułku Ułanów w Lublinie, dn. 13 II 1926; 2) Zaproszenie na ślub Gustawa Radwan Paszkiewicza (późniejszy generał) z Heleną z Buszyńskich, 1.v. Hartingh w Warszawie 15 II 1928; 3) Herbatka z uroczajcami Korpusu Podoficerów Zawodowych 72 P.P. w Radomiu dn. 2 I 1932 r.; 4) Czarna Kawa Akademików Zarządu Koła Akademików Baranowiczian pod protektoratem gen. Stanisława Grzmot-Skotnickiego dn. 17 IX 1932; 5) Bal Oficerów Rezerwy w salach Reduty 18 II 1933 r.; 6) Bal Krakowskiego Korpusu Oficerów Artylerii dn. 18 II 1939 r. Wszystkie zaproszenia druk. na kartonikach, rozkładane, niekiedy ręcznie wypełniane. Stan dobry i bardzo dobry.

– Dokumenty żołnierza AK w Powstaniu Warszawskim –

- 227. Żuławski Wawrzyniec (1916-1957), taternik, ratownik górski i pisarz, syn Juliusza Żuławskiego. Zespół trzech dokumentów żołnierza Armii Krajowej z Powstania Warszawskiego, dat. [Warszawa] 27 VIII – 30 IX 1944. Autografy (pseudonimy dowódców). Pieczęcie jednostek, różne formaty. 800,-**

Wawrzyniec Żuławski w czasie Powstania Warszawskiego przebywał w Placówce nr 3 (zakład litografii artystycznej W. Głowczewski) podległej Biuru Informacji i Propagandy przy ul. Chmielnej 18. **Zajmował się tam m.in. produkcją barwnych plakatów i (m.in. słynny „Každy pocisk jeden Niemiec”, patrz poz. 433) i powstańców znaczków pocztowych.** Zespół obejmuje: 1) Przepustka dla Ob. „Korycińskiego” [Wawrzyniec Żuławski] z prawem wstępu na Placówkę ..., niedat. [VIII-IX 1944].

227. W. Żuławski. Zbiór dokumentów z Powstania Warszawskiego. 1944.

Blankiet druk. Komendy Sił Zbrojnych w Kraju Sztab VI/Wydział Prasowo-Wydawniczy [Biuro Informacji Prasowej]; Wojskowe Zakłady Graficzne. Pieczęć „Komendy ...”. Autograf wz. Szefa Wydziału „Jacek” [Jerzy Mierzejewski (1922-1987)], 10,5 x 7,5 cm; 2) Legitymacja Armii Krajowej dla Żuławskiego, jako kpr. pchor.. z II Batalionu [Szturmowego] „Odwet”, dat. 27 VIII 1944. Blankiet druk, ręcznie wypełniany (z **odciskiem palca Wawrzyńca Żuławskiego**). Pieczęcie 2. Baonu AK „Odwet” i Dowództwo 3. Batalionu Pancernego. Autografy (ppor. „Roman” [Julian Sobolewski]; „Pilitowski” [Mieczysław Adamski], 8,8 x 14 cm. Na odwrocie adnotacja por. „Romana” o awansie właściciela legitymacji na st. podporucznika z datą 20 IX 1944; 3) Przepustka dla pchor. Żuławskiego w rejonie zgrupowania II Batalionu „Odwet”, dat. 30 IX 1944. Maszynopis, ręcznie wypełniany. Autograf (ppor. „Roman”). Pieczęć 2. Baonu AK „Odwet”, 10,5 x 14,5 cm. Drobnie ślady składania dokumentów 2 i 3, poza tym stan bardzo dobry.
(Patrz ilustracja)

DYPLOMY. LEGITYMACJE. PATENTY

- 228. Legitymacja Orderu Virtuti Militari gen. por. Józefa Leśniewskiego, dat. 8 IV 1921.** Blankiet drukowany, ręcznie wypełniany. Pieczęć okrągła (tuszowa): Adjutantura Generalna Wodza Naczelnego. Autograf (Bolesław Wieniawa-Długoszowski). Karta 32 x 21 cm. 1500,-

Z odręcznym podpisem ppłk. **Bolesława Wieniawa-Długoszowskiego (1881-1942), ówczesnego Adiutanta Generalnego Naczelnego Wodza.** Generał Józef Leśniewski (1867-1921), b. dowódca 3 Dywizji Strzelców w I Korpusie Polskim w Rosji, dowódca Grupy Operacyjnej w czasie walk o Lwów 1918-19 i minister spraw wojskowych w 4 kolejnych rządach 1919-1921. Blankiet nr 2521 z nadrukiem Orderu Krzyża Virtuti Militari trzymany w dziobach przez dwa stylizowane orły. Ślady zagięć i nadpęknięć, całość naklejona na gruby karton z epoki. Pieczęć słabo odbita, poza tym stan dobry.
(Patrz ilustracja na stronie następnej)

- 229. Legitymacja Orderu Virtuti Militari plut. Andrzeja Tabisza, dat. 26 III 1921.** Blankiet drukowany, ręcznie wypełniany. Pieczęć okrągła (tuszowa): Adjutantura Generalna Wodza Naczelnego. Autograf (nieczytelny). Karta 34 x 20 cm. 500,-

228. Legitymacja Orderu Virtuti Militari. 1921.

234. Dyplom Orderu Odrodzenia Polski. 1938.

Z odręcznym podpisem mjr. Adolfa Macieszy (1878-1929), szefa Wydziału Odznaczeń przy Naczelnym Wodzu Józefie Piłsudskim. Odznaczony był żołnierzem 52 p.s.k. Blankiet nr 685 z nadrukiem Orderu Krzyża Virtuti Militari trzymanym w dziobach przez dwa stylizowane orły. Ślady składania, dziurkowania przy krawędzi prawego marginesu, poza tym stan dobry.

– Krzyż Obrony Lwowa (1918) –

- 230. Dyplom Krzyża Obrony Lwowa** dla por. Aleksandra Zborzyl-Mireckiego „za dzielność w czasie oblężenia Lwowa od 1 do 22 listopada 1918 r.”. Druk artystyczny, ręcznie wypełniany. Autograf Naczelnego Komendanta („Czesław Mączyński”). Karta, 37 x 27 cm. 600,-

Z odręcznymi podpisami Czesława Mączyńskiego (1881-1935), pułkownika Wojska Polskiego, dowódca Obrony Lwowa w listopadzie 1918 r. U góry „L. 1575” i tytuł „Dyplom” wpisany w stylizowane ozdoby z orłem polskim w koronie; u dołu przy miejscu na autografy herb miasta Lwowa. Aleksander Zborzyl-Mirecki (1892-1920), technik rodem ze Lwowa, żołnierz POW, w okresie obrony Lwowa 1-22 XI 1918 komendant z kompanii kaemów, zmarły w grudniu z odniesionych w walce ran (odznaczenie pośmiertne). Uszkodzenia (podklejone) powstałe wskutek wyjęcia dyplomu z ramki. Stan ogólny dobry.

- 231. [Krzyż i Medal Niepodległości – projekt]. Car Stanisław** (1882-1938), ówczesny minister sprawiedliwości, późniejszy współtwórca projektu konstytucji kwietniowej (1935) i marszałek Sejmu RP, kawaler Orderu Orła Białego. Pismo w sprawie ustanowienia Krzyża i Medalu Niepodległości wraz z pierwowrysem projektu, dat. Warszawa 19 VII 1929. Maszynopis, autograf, k. [3], 29,5-35,0 x 21-22 cm. 1000,-

Z odręcznym podpisem ministra Stanisława Cara na blankiecie urzędowym „Prezesa Rady Ministrów”. Odbiorcą pisma mógł być gen. Kazimierz Sosnkowski lub gen. Edward Rydz-Śmigły, obaj

233. Dyplom Krzyża Ochotnika Wojsk Ziem Zachodnich. 1933.

bowiem znajdowali się w Głównym Komitecie Odznaczeniowym postulującym nowe odznaczenia. Pierwszy projekt z kopią maszynową składa się z 7 paragrafów, później rozbudowanych, zawierających dość istotną różnicę w stosunku do ostatecznej wersji ustanowionej rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 29 X 1930 r. (klasy orderowe). Ślady składania, a w narożnikach po spinaczach; kopia projektu lekko uszkodzona (naddarta), poza tym stan bardzo dobry.

- 232. [Dyplom Odznaki Legionu Polskiego w Finlandii]. Dyplom nadania** Ludwikowi Granatowskiemu „w uznaniu zasług i bohaterstwa czynu zbrojnego” Odznaki Legionu Polskiego w Finlandii, dat. Warszawa 1 VIII 1933. Komisja Likwidacyjna Legionu Polskiego w Finlandii. Druk Artystyczny. Trzy autografy: b. Dowódca („St. Bogusławski”), przewodniczący i sekretarz (nieczytelne). Pieczęć B. Legionu (tuszowa). Karta, 50 x 35 cm. 2000,-

Z odręcznym podpisem rotmistrza Stanisława Bogusławskiego, byłego dowódcy Legionu Polskiego w Finlandii 1917-1918 oraz dwóch pozostałych członków Komisji Likwidacyjnej Legionu. U góry dyplomu na tle stożca biały orzeł, na którego rozpostartych skrzydłach flagi polskie i fińskie. W miejscu skrzyżowania flag odznaka Legionu Polskiego w Finlandii, formacji ochotniczej rekrutującej się z b. żołnierzy armii carskiej, która wspomagała Finów w walce z rosyjską Czerwoną Gwardią. W dyplomie wzmianka o podstawie prawnej nadanej odznaki (zatwierdzonej przez MSWojsk.). Dołączono do dyplomu akta personalne Ludwika Gnatowskiego, podoficera, starszego ogniomistrza zawodowego, urodzonego w Kaluszu k. Stanisławowa w 1894 r., składające się z 8 kart (m.in. 5 kart kwalifikacyjnych za okres 1 X 1934 – 1 X 1936). Zawierają one bardzo dobrą opinię o wymienionym z autografami adiutanta 5. Pułku Artylerii Lekkiej kpt. Edwarda Helczyńskiego oraz dowódcy pułku ppłk. Dypl. Tadeusza Proczera z datą Lwów 26 I 1937. Stan dyplomu bardzo dobry. **Bardzo rzadkie.** (Patrz tablica XIV)

- 233. [Dyplom Krzyża Ochotnika Wojsk Ziem Zachodnich]. Dyplom honorowy** Związku B. Ochotników Ziem Zachodnich dla ppłk. dypl. Kazimierza Kominkow-

skiego przyznający Krzyż Ochotnika Wojsk Ziem Zachodnich 1918-1921 oraz członkostwo honorowe Związku, dat. Poznań 19 XII 1933. Pięć autografów (nieczytelne). Pieczęć organizacji kombatanckiej. Karton ręcznie malowany akwarelą, 43,5 x 58,0 cm. 500,-

Dyplom zdobiony akwarelą, ze stylizowanym orłem stojącym na barwnym podeście, po prawej tarcza z krzyżem kawalerskim z wpisanymi słowami: „Bóg”; „Ojczyzna”; „1918”; „1921”. Kazimierz Kominowski (1889-?), oficer służby czynnej w 1932 r., był w okresie międzywojennym dyrektorem Gabinetu Ministra Poczty i Telegrafów oraz dyrektorem personalnym w Ministerstwie Komunikacji. **Dyplom mało znanej wielkopolskiej organizacji kombatanckiej.** Ślady uszkodzeń widoczne na odwrocie z podklejeniami, poza tym stan dobry.

(Patrz ilustracja na stronie poprzedniej)

- 234. [Dyplom Orderu Odrodzenia Polski]. Dyplom nadania Krzyża Komandorskiego (2 klasy) Orderu Odrodzenia Polski („Polonia Restituta”) dla generała brygady Jana Kołłątaj Szrednickiego,** dat. Warszawa 10 XI 1938. Druk artystyczny ręcznie wypełniany. Autografy („Kazimierz Sosnkowski”; „A. Osiński gen.”). Pieczęć sucha Kapituły Orderowej. Karta, 47 x 29 cm. 1200,-

Z odręcznymi podpisami gen. Kazimierza Sosnkowskiego, (1885-1969), generała broni Wojska Polskiego, późniejszego Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych, **jako kanclerza Orderu Odrodzenia Polski i gen. Aleksandra Osińskiego, jako sekretarza tegoż Orderu.** Generał Jan Kołłątaj Szrednicki (1883-1944), dr medycyny i wolnomularz. W czasie wojny w Budapeszcie, zasłużony dla ratowania Żydów, zginął z rąk Gestapo we własnym gabinecie w szpitalu. Druk dwubarwny. Dokument zwinięty w formie rolki. Niewielkie zaplamienia na odwrocie, poza tym stan dobry.

(Patrz ilustracja na stronie 98)

- 235. [Patent oficerski na stopień pułkownika]. Patent dla podpułkownika Michała Gałązki.** Nr 1994, dat. Warszawa 10 X 1932. Autografy Minister Spraw Wojskowych („J. Piłsudski”) i Szef Biura Personalnego MSWojsk. („Hulewicz, płk”). Sucha pieczęć ministerstwa. Pergamin 47 x 61 cm. 800,-

Z odręcznymi podpisami marszałka Józefa Piłsudskiego, jako ministra spraw wojskowych oraz Bohdana Hulewicza (1888-1968), jako szefa Biura Personalnego Ministerstwa. Ramka i tekst w miedziorycie wg projektu prof. ASP Wojciecha Jastrzębowskiego (1884-1963), ryt. prof. ASP Jan Wojnarski (1879-1937). Tekst patentu w szerokiej ozdobnej ramce składającej się z panopliów, orłów z różnych epok i orła urzędowego oraz elementów florystycznych. U góry napis „Patent oficerski”, u dołu „Honor i Ojczyzna”. Dyplom otrzymał Michał Gałązka (1893-1972), dowódca różnych jednostek artylerii do 1939 r. i podczas II wojny światowej w PSZ, późniejszy honorowy generał Wojska Polskiego. Drobne uszkodzenia (przybrudzenia i zagięcia) na obrzeżach, poza tym stan dobry.